

**UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRONOMICE ȘI
MEDICINĂ VETERINARĂ
BUCUREȘTI**

ANCUȚA MARIN

TEZĂ DE DOCTORAT

**CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC
PROFESOR UNIVERSITAR DR. MARGARETA OANCEA**

**BUCUREȘTI
2005**

**UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRONOMICE ȘI
MEDICINĂ VETERINARĂ
BUCUREȘTI**

ANCUȚA MARIN

**CERCETĂRI PRIVIND
POSIBILITĂȚILE DE REDRESARE A
UNITĂȚILOR AGRICOLE PRELuate
DE A.V.A.B., ACTUALMENTE
A.V.A.S.**

**CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC
PROFESOR UNIVERSITAR DR. MARGARETA OANCEA**

**BUCUREȘTI
2005**

Cuprins:

		Pagina
Introducere		1
Capitolul 1	Scopul lucrării și nivelul cunoașterii	11
Capitolul 2	Premisele preluării societăților cu profil agricol de către A.V.A.B. actualmente A.V.A.S.	14
2.1.	Situația agriculturii românești după 1990	14
2.1.1.	Particularitățile agriculturii și economiei de piață	14
2.1.2.	Evoluția suprafeței agricole în perioada 1990-2004	23
2.1.3.	Numărul exploatațiilor agricole și suprafața agricolă medie	32
2.1.4.	Structura culturilor agricole pe ani	34
2.1.5.	Evoluția cantitativă a producției vegetale	38
2.1.6.	Evoluția efectivului de animale	44
2.1.7.	Evoluția producției animale	48
2.1.8.	Evoluția producției agricole din punct de vedere valoric	52
2.1.9.	Indicatori economico- financiari	54
2.2.	Politica bancară	82
Capitolul 3	Cadrul legislativ de înființare, organizare și funcționare a A.V.A.S., direcții de acțiune, obiective de valorificare și eficiența valorificării activelor bancare reflectate în activitatea Autorității	87
3.1.	Cadrul legislativ de înființare, organizare și funcționare a A.V.A.S	87

3.2.		Direcții de acțiune, obiective de valorificare și eficiența valorificării activelor bancare reflectate în activitatea Autorității	92
Capitolul 4		Sistemul indicatorilor economico-financiari utilizați de Direcția Analiză. Modalități de calcul.	102
Capitolul 5		Principalele metode de valorificare a creanțelor bancare neperformante deținute de A.V.A.S.	109
5.1.		Metode de valorificare folosite de Direcția Analiză	109
	5.1.1.	Metoda eșalonării la plată a valorii creanțelor conform prevederilor O.U.G. nr. 51/1998 – în USD	109
	5.1.2.	Metoda eșalonării la plată a valorii creanțelor conform prevederilor O.U.G. nr. 56/2002 – în lei	117
	5.1.3.	Metoda vânzării creanțelor aflate în portofoliul A.V.A.S. cu plata în 30 zile	128
	5.1.4.	Metoda conversiei virtuale a creanțelor deținute de A.V.A.S.	128
5.2.		Metode de valorificare folosite de Direcția Licitații Active și Executări Silite	136
	5.2.1.	Licitațiile de vânzare a activelor	136
	5.2.2.	Organizarea licitațiilor (pentru termenul de plată) pentru vânzarea creanțelor aflate în portofoliul A.V.A.S.	140
	5.2.3.	Externalizarea către instituții financiare în vederea valorificării pe bază de mandat a unor creanțe bancare din portofoliul A.V.A.S.	142
5.3.		Metode utilizate de Direcția Generală Juridică	147
	5.3.1.	Procedura de reorganizare judiciară sau a falimentului	154
	5.3.2.	Lichidarea	166
	5.3.3.	Atragerea răspunderii organelor de conducere	173
Capitolul 6		Studii de caz	176
6.1.		Valorificarea activelor bancare neperformante prin metoda eșalonării la plată a valorii creanțelor conform prevederilor O.U.G. nr. 51/1998 – în USD	179

6.1.1.	Aplicarea metodei eşalonării la plată a valorii creanțelor conform prevederilor O.U.G. nr. 51/1998 în sectorul vegetal	179
6.1.2.	Aplicarea metodei eşalonării la plată a valorii creanțelor conform prevederilor O.U.G. nr.51/1998 în sectorul agroindustrial	187
6.2.	Valorificarea creanțelor restructurate financiar prin metoda eşalonării la plată conform prevederilor O.U.G. nr. 56/2002 – în lei	195
6.2.1.	Aplicarea metodei eşalonării la plată a valorii creanțelor restructurate financiar conform prevederilor O.U.G. nr. 56/2002 la o Fabrică de Nutrețuri Combinate	195
6.2.2.	Aplicarea metodei eşalonării la plată a valorii creanțelor restructurate financiar conform prevederilor O.U.G. nr. 56/2002 la o societate cu profil vegetal	215
6.2.3.	Aplicarea metodei eşalonării la plată a valorii creanțelor restructurate financiar conform prevederilor O.U.G. nr. 56/2002 la o societate cu profil agroindustrial	231
6.3.	Considerații privind alegerea metodei de vânzare a creanței neperformante ca variantă optimă de recuperare	250
6.4.	Valorificarea activelor prin metoda executării silite conform prevederilor O.U.G. nr. 51/1998, privind valorificarea unor active ale statului, cu modificările și completările ulterioare	255
6.4.1.	Întocmirea referatului privind propunerea de declanșare a procedurii de executare silită în vederea recuperării creanței bancare neperformante aferente debitorului	255
6.4.2.	Acțiuni ce urmează a se întreprinde după efectuarea analizei	264
6.5.	Concluzii privind aplicarea metodelor de valorificare utilizate de Serviciul Agricultură	269
Capitolul 7	Concluzii	270
	Bibliografie	275

INTRODUCERE

Datorită caracterului său complex, definițiile date managementului au cunoscut numeroase variante, autorii accentuând una sau alta din elementele și funcțiile sale:

- ❖ **Mackensie:** *“Managementul este procesul în care managerul operează cu trei elemente: idei, lucruri și oameni, realizând obiectivul prin alții”*

- ❖ **M. Dumitrescu** arată că *“managementul reprezintă știința prin care se asigură conducerea tuturor proceselor și unităților economice și din celelalte sectoare de activitate, în toate funcțiunile acestora, având în plan omul, participarea motivată a acestuia și care presupune rezolvarea problemelor sub raport profesional, organizatoric, de conducere, de luare a deciziilor și de control, cu concretizarea acestora în creșterea eficienței economice”*.

Managementul, în accepțiunea doamnei Prof. Dr. Margareta Oancea, reprezintă un proces complex de organizare și conducere desfășurat de ansamblul conducătorilor unității, utilizând tehnici și metode specifice, prin care are loc procurarea, alocarea, combinarea și utilizarea resurselor, coordonarea eforturilor unui grup, în vederea obținerii eficiente a obiectivelor preconizate de unitatea economică.

Trecerea la economia de piață după 1989 a impus modificări majore și în domeniul managementului. Pe lângă preluarea experienței din țările dezvoltate, selectarea și aplicarea ei corespunzătoare condițiilor specifice din țara noastră, erau necesare o serie de măsuri privind restructurarea unui sistem managerial la nivelul unităților economice, a unor structuri organizatorice și relații noi, restructurarea sistemului informațional și funcționarea lui cu maximă operativitate, reevaluarea factorului uman în cadrul structurii organizatorice, alegerea și pregătirea managerilor pentru condițiile economiei de piață.

Managerul în activitatea sa se bazează pe un ansamblu de cunoștințe din domeniul tehnic, economic, juridic, psihologic, de metode oferite de matematică, statistică, informatică. Știința managerială preia din aceste științe cunoștințele și metodele, le selectează și le adaptează cerințelor activității de organizare și conducere, punându-le la dispoziția managerilor pentru adoptarea unor decizii eficiente. Însușirea științei manageriale reprezintă prima cerință a unui conducător, ori aceasta se poate realiza numai prin intermediul unui proces de instruire teoretică temeinică și precis orientată.

Astăzi în întreaga lume, managementul este recunoscut în mod unanim ca indispensabil. Marile schimbări ce vor afecta lumea în următoarele decenii, manifestările mai ales în domeniile demografic, social, politic, educativ, mediul înconjurător, vor produce mutații în știința și practica managerială.

Din analiza lucrărilor diferiților economiști se conturează trei modele de management:

- a) modelul de tip japonez;
- b) modelul occidental;
- c) modelul modern;

Modelul japonez se caracterizează prin:

- ❖ slujbă pe viață în cadrul întreprinderii;
- ❖ evaluare și promovare lentă;
- ❖ mecanisme de control implicite;
- ❖ luarea deciziilor este colectivă;
- ❖ interes global pentru întreprindere și pentru parteneri.

Modelul occidental se caracterizează prin:

- ❖ slujbă limitată în timp în cadrul întreprinderii;
- ❖ evaluare și promovare rapidă;
- ❖ mecanisme de control explicite;
- ❖ luarea deciziilor este individuală;
- ❖ interes limitat.

Luând în calcul situația actuală pe plan mondial, se definește un așazis al "treilea tip de management", ca managementul modern care se caracterizează prin:

- ❖ deschiderea către exterior, întreprinderile fiind permanent în relații cu mediul, căutând să anticipeze și să se adapteze acestuia;
- ❖ asigurarea calității totale, prin cele cinci cercuri ale sale:
 - "zero pene" la consum instalații prin a preveni și nu a repara;
 - "zero întârzieri" în aprovizionare și desfacere;
 - "zero rebuturi";
 - "zero stocuri" prin producție pe bază de cerere;
 - "zero documente" prin reducerea formalităților administrative.
- ❖ mobilizarea personalului, a inteligenței și creativității acestuia, pentru aceasta, unitățile economice trebuie să faciliteze comunicarea utilizând diverse metode ca: jurnalul unității, politica ușilor deschise permanent etc.
- ❖ integrarea unităților producătoare cu cele din amonte și avalul lor printr-o filieră comună, strategie de filieră.

Unitățile economice agricole pot fi definite ca un ansamblu organizat de capital, oameni și mijloace materiale în vederea exercitării unei activități economice, având ca scop obținerea de produse și de servicii destinate a satisface cerințele agroalimentare și de altă natură ale societății.

Existența pământului ca principal mijloc de producție, ponderea majoritară a proprietății private asupra acestuia, participarea plantelor și animalelor ca obiecte și mijloace de producție în procesele agricole, generează forme specifice de organizare a unităților economice în agricultură.

Clasificarea unităților economice agricole se poate realiza având în vedere următoarele criterii:

1. După finalitatea urmărită și furnizorul factorilor de proprietate:

- a) întreprinderi agricole;
- b) exploatații agricole familiale;

2. După forma de proprietate:

- a) unități economice agricole private:
 - gospodăriile țărănești;
 - fermele familiale;
 - asociațiile agricole;
 - societățile agricole;
 - societățile comerciale;
- b) unități economice agricole cu capital integral de stat sau mixt:
 - societățile comerciale agricole,
 - societăți naționale,
 - agenții naționale,

3. După scopul activității :

- a) unități agricole producătoare de bunuri agro-alimentare;
- b) unități economice prestatoare de servicii pentru agricultură;
- c) societăți naționale cu profil agricol;

4. După natura producției:

- a) unități agricole producătoare de bunuri de natură vegetală;
- b) unități agricole producătoare de bunuri de natură animală;

- c) unități agricole cu producție mixtă;
5. După mărimea sau complexitatea activității se stabilesc grade de mărime în funcție de anumiți indicatori ca:
- a) cifra de afaceri;
 - b) valoarea mijloacelor fixe;
 - c) numărul de salariați;
 - d) dispersia teritorială a subunităților;
 - e) suprafața de teren;
 - f) efectivele de animale;

6. După forma de integrare:

- a) unități agricole integrate pe orizontală: asociațiile și societățile agricole;
- b) unități agricole integrate pe verticală pe bază de contract cu unități economice din amonte sau avalul producției agricole;
- c) unități agricole complexe cu activitate integrată pe orizontală sau verticală de tip agroindustrial care cuprind producția agricolă, prelucrarea industrială și comercializarea acesteia.

Întreprinderile agricole sunt unități economic - administrative relativ autonome, de producție și de servicii destinate vânzării, cu un patrimoniu propriu și personalitate juridică, care își procură de la piață cea mai mare parte a muncii și a capitalului folosit, combinându-i din punct de vedere tehnic și economic, urmărind realizarea de afaceri și profit.

Întreprinderea din punct de vedere economic este un agent economic, din punct de vedere social este o organizație care reunește: acționari, salariați, conducători a căror obiective pot fi divergente. În același timp întreprinderea este un centru de decizii al cărei grad de autonomie este diferențiat de mărime și de mediul în care evoluează.

Caracteristicile de bază ale întreprinderilor agricole sunt considerate următoarele:

- își asumă funcțiuni fundamentale de aprovizionare, producție și vânzare sau distribuție, ceea ce le diferențiază funcția și statutul juridic;